

Danmark har klaret sig relativt dårligt gennem krisen

Fortsat tømmermænd efter boligboblen i Danmark

I denne analyse sammenlignes nøgletal særligt for Danmark, Sverige og Tyskland med fokus på vækst og beskæftigelse. Mens genopretningen efter krisen er gået hurtigt i Sverige og Tyskland, så hænger dansk vækst og beskæftigelse stadig i bremsen, hvilket skal ses i lyset af boligboblen, som ramte Danmark, men ikke Sverige og Tyskland. Danmark har fortsat en meget svag hjemlig efterspørgsel efter krisen. Derimod klarer den danske eksport sig relativt fint og mindst lige så godt som Sverige og Tyskland.

af chefanalytiker **Martin Madsen**

27. februar 2013

Analysens hovedkonklusioner

- Den danske beskæftigelse er faldet med 160.000 personer, siden krisen ramte i 2008, mens beskæftigelsen i Tyskland og Sverige har været stigende siden slutningen af 2009 og for længst har indhentet det tabte under krisen.
- Genopretningen af de tre økonomier skal bl.a. ses i lyset af boligprisudviklingen, hvor kun Danmark blev ramt af en boligboble. Den danske boligboble har kostet dyrt i form af en meget kraftigere beskæftigelses- og velstandstilbagegang end vores nabolande.
- Sammenligningen viser, at Danmarks hovedproblem er en sløj indenlandsk efterspørgsel. Derudover har udviklingen i den danske timeproduktivitet siden 1995 ikke været imponerende. Både Sverige og Tyskland har haft væsentlig højere vækstrater i produktiviteten. Særligt Sverige har klaret sig godt.

Kontakt

Chefanalytiker

Martin Madsen

Tlf. 33 55 77 24

Mobil 31 31 59 99

mm@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Danmark er blevet fattigere - vores nabolande rigere

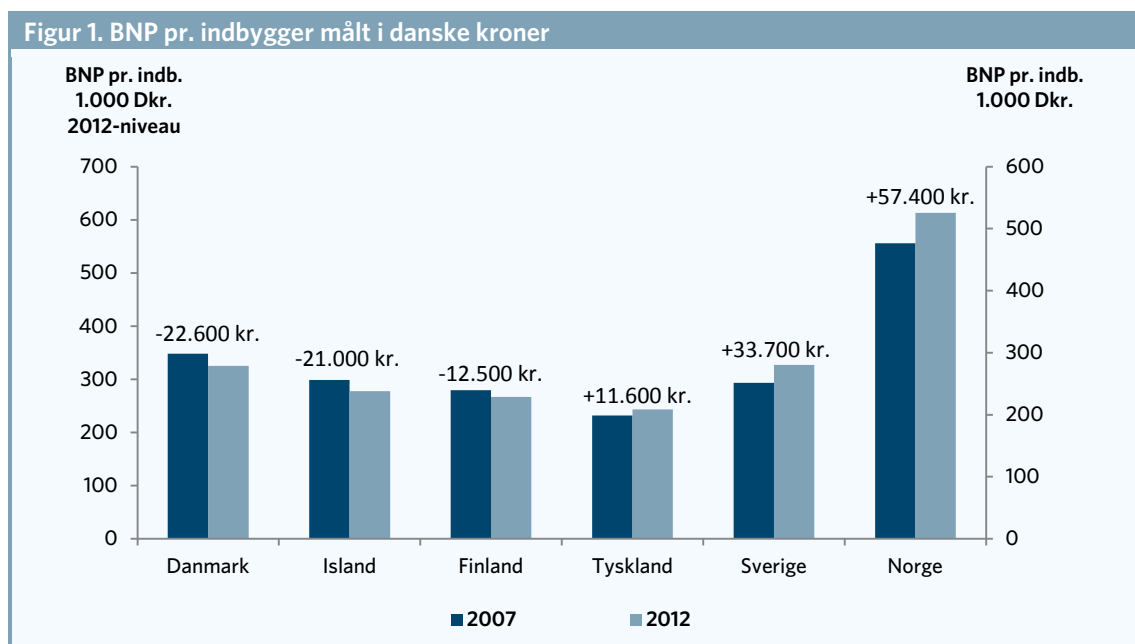
Figur 1 viser **velstanden målt som reelt BNP pr. indbygger** i danske kroner i hhv. 2007 og 2012, og ændringen er angivet over søjlerne.

Danmarks velstandsniveau i 2012 er på 325.000 kr. I 2007 var det ca. på 348.000 kr. Hver dansker er således i gennemsnit blevet ca. 23.000 kr. fattigere fra 2007 til 2012.

Danmarks velstandsniveau i 2012 er lige netop faldet under Sveriges i 2012, som ligger på knap 327.000 kr. Men i modsætning til Danmark er Sveriges velstand steget i perioden 2007-2012 med 33.700 kr. pr. indbygger.

Også Tyskland og Norge har oplevet en velstandsfremgang over kriseårene i modsætning til Danmark. Tysklands velstandsniveau er dog fortsat et stykke under Danmarks, mens Norge er i en kategori for sig selv med et velstandsniveau, der er tæt på det dobbelte af Danmarks.

Finland har på linje med Danmark oplevet en velstandstilbagegang. Tilbagegangen har dog været mindre.

Anm.: 2012 er baseret på OECD's december-skøn for BNP-væksten og befolkningsudviklingen med undtagelse for Danmark, som er baseret på Økonomi- og Indenrigsministeriets skøn i Økonomisk Redegørelse december 2012.

Kilde: AE pba. OECD og Økonomisk Redegørelse december 2012.

Måles velstanden som BNI pr. indbygger, klarer Danmark sig dog relativt bedre, end hvad figuren for BNP pr. indbygger indikerer

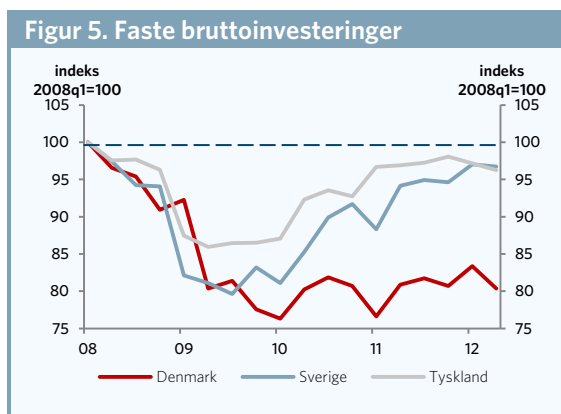
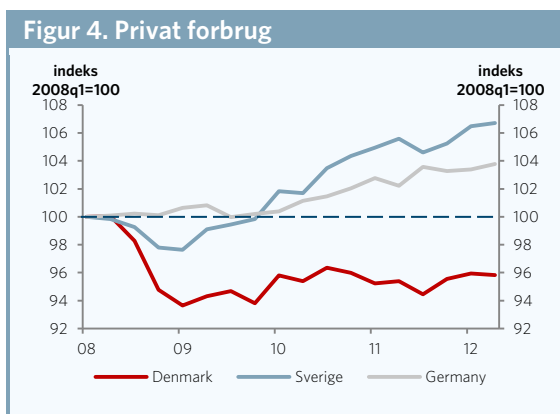
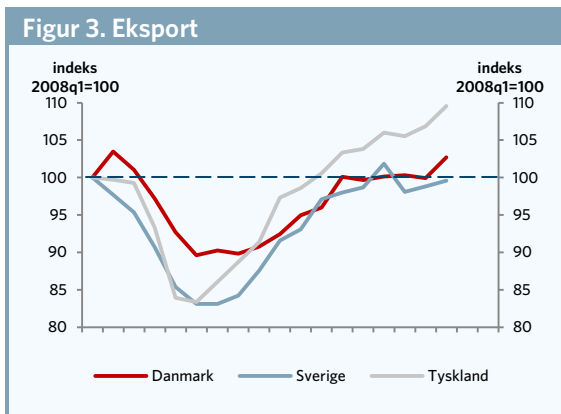
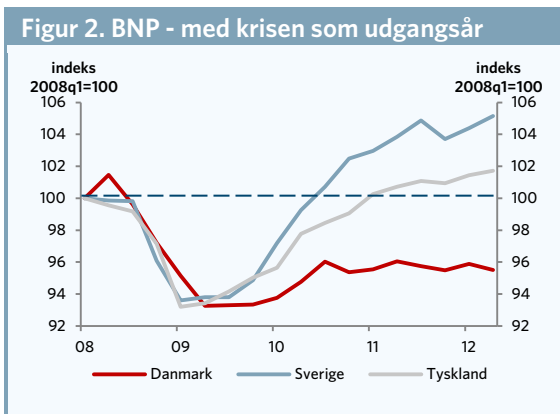
Figur 2-9 viser en landesammenligning af Danmark, Sverige og Tyskland for BNP, eksport, privat forbrug, investeringer, beskæftigelse, arbejdsløshed og boligpriser.

Figur 2 viser, at Sverige og Tyskland oplevede en hurtig tilbagevenden efter krisen og ligger velstandsmæssigt nu hhv. 5 og 2 pct. over niveauet før krisen, mens det danske **BNP** fortsat ligger 4 pct. under før-krise niveauet.

Eksporten har været Danmarks eneste lyspunkt efter krisen. Figur 3 viser, at dansk eksport oplevede det mindste fald i kriseårene 2008-2009, og at alle tre lande er tilbage på før-kriseniveau for eksporten. Mens Danmark og Sverige netop er tilbage på 2008-niveauet, har Tyskland haft en kraftig eksportvækst og ligger 10 pct. over før-krise niveauet.

Udviklingen i det **private forbrug** (figur 4) ligner meget udviklingen i BNP. Det danske private forbrug er gået i stå og ligger fortsat 4 pct. under før-krise niveauet, mens både Sveriges og Tysklands privatforbrug nu er hhv. 4 og 7 pct. over niveauet før krisen. Udbetaling af efterlønsbidraget og skattelettelser af flere omgange i Danmark har tilsyneladende ikke haft en synlig effekt på det danske privatforbrug.

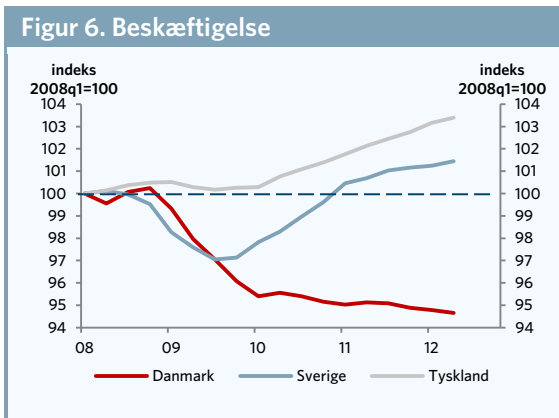
For **investeringerne** (figur 5) er tendensen som for privatforbruget. Der har ikke været en tilbagevenden for Danmark, hvor krisen fik investeringerne til at falde med 20-25 pct. Alle tre lande har oplevet nedgang i investeringerne, og ingen af landene er tilbage på før-krise niveau endnu, men Danmark ligger dog markant under Sverige og Tyskland, som er 3 pct. under før-krise niveauet for investeringerne.

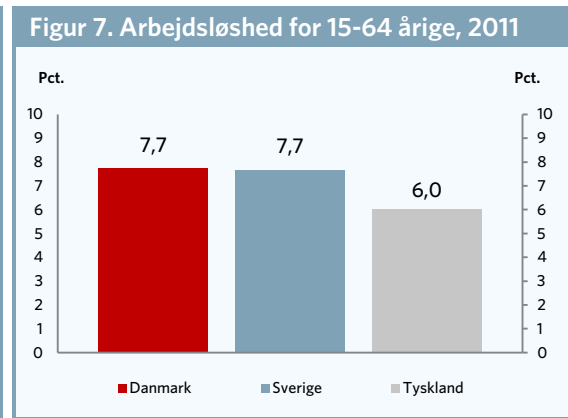
Kilde: AE pba. Eurostat.

Den danske **beskæftigelse** er faldet med 160.000 personer siden krisens start svarende til ca. 5 pct., mens beskæftigelsen i Tyskland og Sverige har været stigende siden slutningen af 2009. Det fremgår af figur 6.

Arbejdsløsheden er generelt lavere i Tyskland end i både Danmark og Sverige. Dog er arbejdsløsheden i alle tre lande stadig relativt høj. Tyskland har oplevet en faldende arbejdsløshed, mens arbejdsløsheden steg i Danmark efter krisens start. Se figur 7.

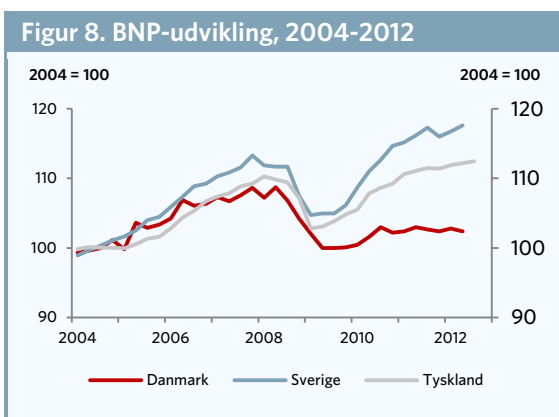
Kilde: AE pba. Eurostat

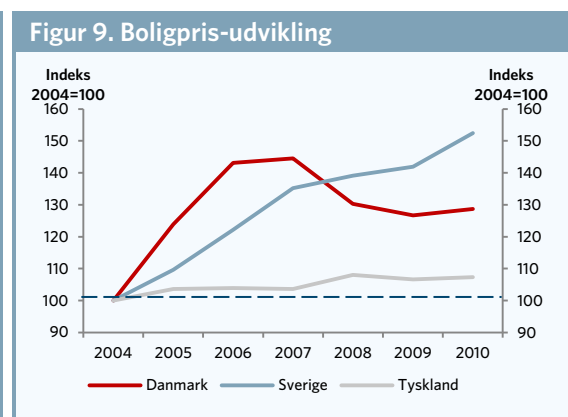
Kilde: AE pba. OECD data

Figur 8 viser **BNP-udviklingen før og efter krisen**. Alle tre lande blev ramt hårdt af krisen i 2008 og 2009, men mens Danmark stadig hænger fast i slæbesporet, har Sverige og Tyskland for længst indhentet det tabte og ligger nu et stykke over velstandsniveauet før krisen.

Genopretningen af dansk økonomi skal bl.a. ses i lyset af **boligprisudviklingen før og efter krisen** (figur 9). Hverken Sverige eller Tyskland har oplevet en boligboble som Danmark, på trods af at de to landes boligpriser har udviklet sig meget forskelligt, hvor Sveriges huspriser nu er steget mere end det, som Danmark oplevede frem mod 2008, mens Tysklands boligpriser har været stort set uændrede gennem 10 år. Figur 9 viser alene stigningstakten og ikke noget om niveauet.

Kilde: AE pba. Eurostat

Kilde: AE pba. OECD data